

Totalreformen av dataskyddslagstiftningen

- Samordningsgruppens lägesrapport

Sammanfattning

Justitieministeriet tillsatte den 5 december 2023 en samordningsgrupp, vars uppgift är att samordna ministeriernas utredning av lagstiftningen för att genomföra totalreformen av dataskyddslagstiftningen enligt statsminister Orpos regeringsprogram (OM126:00/2023). Samordningsgruppen har tagit fram som preliminär utredning en lägesrapport, för vilken man gick igenom reglering som är betydelsefull för regeringsprogrammets mål. Identifierade lagar som ska utvärderas räknas upp i bilaga 1 till lägesrapporten. Samordningsgruppen ordnade under beredningen av lägesrapporten två samråd med sammanlagt 12 organisationer som hördes.

1. Föremålet för utredningen

Kartläggningen gäller lagar som särskilt anknyter till produktionen av offentliga tjänster och elektronisk kommunikation med myndigheter och som innehåller tillhörande reglering som tillämpas på behandling av personuppgifter. Offentliga tjänster kan generellt delas upp i olika tjänster för personkunder samt tjänster för instanser som bedriver näringsverksamhet. Syftet har dessutom varit att avgränsa den lagstiftning som går igenom enligt regeringsprogrammets mål att främja digitaliseringen av offentliga tjänster. Kartläggningen och bedömningen av lagstiftningen har begränsats till att gälla lagstiftning som hör till tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning och som kan påverka digitaliseringen av offentliga tjänster. Reglering som gäller utlämnande av myndigheternas sekretessbelagda uppgifter och rätten att få information lämnades utanför kartläggningen och bedömningen.

Lägesrapporten bedömer vilken typ av specialbestämmelser som gäller behandling av personuppgifter skulle kunna ha en förhindrande eller begränsande inverkan på myndigheternas informationsflöde eller ändamålsenlig organisering av offentliga tjänster. Mot bakgrund av den reviderade tolkningspraxisen av grundlagen kan en del av den reglering som kompletterar EU:s allmänna dataskyddsförordning vara onödig. En del av den reglering som gäller elektroniska sätt att lämna ut uppgifter är

Postiosoite
Postadress

Justitieministeriet
PB 25
FI-00023 Statsrådet
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Södra Esplanaden 10
00130 Helsingfors
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

registratorskontoret.jm@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

föråldrad och kan orsaka oklarheter i förhållande till den övriga lagstiftning som tillämpas på myndighetens utlämnande av uppgifter och därmed också påverka tillhandahållandet av offentliga tjänster.

Dessutom har gällande specialbestämmelser som gäller behandling av personuppgifter utvärderats till den del, huruvida de omfattas av det handlingsutrymme som EU:s allmänna dataskyddsförordning uttryckligen tillåter och om de i övrigt motsvarar kraven i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen som kompletterar förordningen. Den speciallagstiftning som gäller användningen av det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen tillåter ska utöver de krav som dataskyddsförordningen ställer dessutom beakta de krav som följer av grundlagen, EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

2. Slutsatser

2.1 Allmänna observationer

I lägesrapporten identifierades i de flesta ministeriers förvaltningsområden sådan speciallagstiftning som bör utvärderas närmare efter remissbehandlingen. Man har emellertid identifierat endast få sådana bestämmelser som avsevärt stör ändamålsenlig organisering av offentliga tjänster och som gäller behandling av personuppgifter.

I lagstiftningen inom flera förvaltningsområden har det upprepade gånger kommit fram bestämmelser som ska utvärderas och som gäller den rättsliga grunden för myndighetens behandling av personuppgifter och behandlingen av dem för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet. I flera ministeriers lagstiftning har man också tagit upp preciseringsbehov som gäller den personuppgiftsansvarige, sätten att lämna ut uppgifter och offentliga informationstjänster. Dessutom har man i lagstiftningen lokaliserat enskilda situationer, där det enligt ministeriets uppfattning förekommer en brist i bestämmelser som gäller myndighetens utlämnande av uppgifter eller rätten att få uppgifter trots sekretessbestämmelserna, men som emellertid inte har en tydlig koppling till tillhandahållandet av offentliga tjänster.

I flera lagar finns det fortfarande gällande bestämmelser som gäller tekniska anslutningar som är föråldrade i förhållande till lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, informationshanteringslagen). Sådana bestämmelser kan till den del som behövt ändras i samband med totalreformen av dataskyddslagstiftningen. Ändringarna är motiverade särskilt i en sådan situation, där föråldrade bestämmelser orsakar oklarhet i tillämpningen eller tolkningen av lagstiftningen.

2.2. Frågor som förutsätter närmare utvärdering

I lägesrapporten anses att vad gäller allmänna författningar som gäller dataskydd bör formuleringen av 4 § 2 punkten i dataskyddslagen (1050/2018) utvärderas närmare för att utreda om det är ändamålsenligt att precisera bestämmelsen. Paragrafens 2 punkt utgör en rättslig grund för behandling av personuppgifter i en myndighets verksamhet för utförande av en uppgift av allmänt intresse, när det inte uttryckligen föreskrivs separat om behandlingen av personuppgifter. Det har förekommit oklarheter i fråga om bestämmelsens lämplighet för behandling av personuppgifter som anknyter till myndigheternas planerings- och utredningsuppgifter. Vid utvärdering av ändringsbehovet ska man emellertid beakta huruvida preciseringar kan leda till ytterligare tolkningsproblem eller motstridiga slutsatser i fråga om andra uppgifter av allmänt intresse.

Utgångspunkten är att vad gäller alla speciallagar som räknas upp i bilaga 1 till lägesrapporten har samordningsgruppen bedömt att det finns anledning att närmare utvärdera lagar för att avgöra om man behöver ändra dem och till vilken del, så att man kan främja digitaliseringen av offentliga tjänster och informationsflödet. I synnerhet kan det vara motiverat att ändra lagar i samband med totalreformen till den del som man upprepade gånger har identifierat liknande brister i flera ministeriers reglering.

En del lagar som räknas upp i bilaga 1 har en tydlig koppling till projektets mål. Till stor del är det emellertid fråga om föråldrad reglering som emellertid kan orsaka tolkningsoklarheter och därmed störa organiseringen av tjänster. Varje ministerium bedömer separat till vilken del och inom ramen för vilka projekt det är ändamålsenligt att ändra lagstiftningen.

2.3 Åtgärder som inte förutsätter lagstiftningsåtgärder

I synnerhet dök upp önskan om att man oftare än i nuläget skulle ha möjligheten att höra dataombudsmannen i fråga om planerad behandling av personuppgifter. Det anses även nödvändigt att dataombudsmannen skulle ha resurser att ge råd och stöd till personuppgiftsansvariga i tillämpningen av dataskyddsregleringen och att dataombudsmannen också skulle ta fram fler nationella riktlinjer. I praktiken skulle önskan från de myndigheter som har hörts innebära att man skulle höra dataombudsmannen om behandling som anknyter till skötsel av en uppgift som gäller allmänt intresse också annars än när behandlingen leder till en hög risk. Detta skulle ha betydande resurseffekter på dataombudsmannens byrå. Lägesrapporten fäster även vikt vid dataskyddsombudens roll.

Oklarheter som gäller tillämpningen och tolkningen av 27 § och 31 § i dataskyddslagen togs upp under samråden. I 27 § i dataskyddslagen föreskrivs om behandling av personuppgifter för journalistiska, akademiska, konstnärliga eller litterära ändamål. I paragrafen föreskrivs med stöd av det nationella handlingsutrymme som artikel 85 i dataskyddsförordningen tillåter om friheter och undantag för att

samordna rättigheten som gäller skydd av personuppgifter i dataskyddsförordningen samt yttrandefriheten och informationsfriheten. I paragrafen är det inte fråga om reglering som gäller produktion av offentliga tjänster eller elektronisk kommunikation med myndigheter.

Under samråden togs också tillämpningsområdet för 31 § i dataskyddslagen upp. Enligt förarbetena till lagen kompletterar 31 § i dataskyddslagen artikel 89 i dataskyddsförordningen. Därför har de undantag och skyddsåtgärder som avses i paragrafen begränsats till att endast gälla vetenskapliga och historiska forskningsändamål samt statistiska ändamål som avses i artikel 89. Paragrafen är inte avsedd för att tillämpas på myndigheternas forsknings- och utredningssyften, vars syfte till exempel kan vara att utveckla eller inrikta en offentlig tjänst.

Speciallagstiftning som kräver närmare utvärdering

(Bilaga 1 till lägesrapporten)

Utrikesministeriet

- 1) Lag om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004)
- 2) Lag om en provisorisk EU-resehandling (2/2024)
- 3) Lag om konsulära tjänster (498/1999)
- 4) Lag om statliga ämbetsverks och inrättningsars deltagande i utvecklingssamarbete (382/1989)
- 5) Lag om aktiebolaget Fonden för industriellt samarbete Ab (291/1979)
- 6) Lag om räntestöds krediter till utvecklingsländer (1114/2000)

Justitieministeriet

- 1) Lag om skuldsaneringsregistret (368/2017)
- 2) Lag om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004)
- 3) Lag om ärendehanteringssystemet för konkurs- och företagssaneringsärenden (667/2019)
- 4) Lag om registret över djurhållningsförbud (21/2011)
- 5) Lag om bostadsaktiebolag (1599/2009)
- 6) Lag om näringsförbud (1059/1985)
- 7) Lag om stämningmän (505/1986)

8) Företagsinteckningslag (634/1984)

9) Stiftelselag (487/2015)

10) Föreningslag (503/1989)

11) Utsökningsbalk (705/2007)

12) Vattenlag (587/2011)

Inrikesministeriet

1) Polislag (872/2011)

2) Lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019)

3) Räddningslag (379/2011)

4) Lag om nödcentralsverksamhet (692/2010)

Försvarsministeriet

1) Lag om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019)

Finansministeriet

1) Lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009)

2) Lag om beskattningsförfarande (1558/1995)

3) Statistiklag (280/2004)

4) Lag om inkomstdatasystemet (53/2018)

5) Lag om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016)

6) Lag om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013)

7) Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999)

8) Lag om hemkommun (201/1994)

9) Kommunallag (410/2015)

10) Lag om välfärdsområden (611/2021)

11) Lag om statskontoret (305/1991)

- 12) Lag om statistikcentralen (48/1992)
- 13) Lag om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019)
- 14) Lag om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016)

Undervisnings- och kulturministeriet

- 1) Lag om nationella studie- och examensregister (884/2017)
- 2) Lag om elev- och studerandevård (1287/2013)
- 3) Lag om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013)
- 4) Lag om småbarnspedagogik (540/2018)
- 5) Lag om grundläggande utbildning (628/1998)
- 6) Gymnasielag (714/2018)
- 7) Lag om yrkesutbildning (531/2017)
- 8) Universitetslag (558/2009)
- 9) Yrkeshögskolelag (932/2014)
- 12) Lag om informationsresursen för forskningsdata (1238/2021)
- 13) Lag om allmänna språkexamina (964/2004)
- 14) Lag om registret över rättstolkare (1590/2015)
- 15) Lag om auktoriserade translatorer (1231/2007)
- 16) Religionsfrihetslag (453/2003)
- 17) Begravningslag (457/2003)
- 18) Lag om bildprogram (710/2011)
- 19) Lag om användning av föräldralösa verk (764/2013)

Jord- och skogsbruksministeriet

- 1) Lag om fiske (379/2015)
- 2) Lag om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016)
- 3) Lag om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs (690/2010)

- 4) Livsmedelslag (297/2021)
- 5) Lag om ekologisk produktion (1330/2021)
- 6) Lag om överföring av skötseln av lån och fordringar inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde på Statskontoret (78/2007)
- 7) Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 (1325/2022)
- 8) Lag om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006)
- 9) Lag om ett bostadsdatasystem (1328/2018)
- 10) Lag om införande av lagstiftningen om ett bostadsdatasystem (1329/2018)
- 11) Lag om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002)
- 12) Lag om köpvittnen (573/2009)

Kommunikationsministeriet

- 1) Lag om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014)
- 2) Lag om transportservice (320/2017)
- 3) Lag om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015)
- 4) Lag om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007)
- 5) Körkortslag (386/2011)
- 6) Fartygsregisterlag (512/1993)
- 7) Spårtrafiklag (1302/2018)
- 8) Luftfartslag (864/2014)
- 9) Fordonslag (82/2021)
- 10) Lag om ett informationssystem för väg- och gatunätet (991/2003)
- 11) Lag om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009)

Arbets- och näringsministeriet

- 1) Civiltjänstlag (1446/2007)

- 2) Lag om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000)
- 3) Gruvlag (621/2011)
- 4) Konkurrenslag (948/2011)
- 5) Revisionslag (1141/2015)
- 6) Lag om offentlig upphandling och koncession (1397/2016)
- 7) Lag om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016)
- 8) Lag om kundinformationssystemet för företagstjänster (293/2017)
- 9) Lag om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017)
- 10) Lag om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018)
- 12) Lag om utsläppande på marknaden av konfliktmineraler och malmer av dessa (1196/2020)
- 13) Lag om tryckbärande anordningar (1144/2016)

Social- och hälsovårdsministeriet

- 1) Lag om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010)
- 2) Lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006)
- 3) Lag om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996)
- 4) Folkpensionslag (568/2007)
- 5) Lag om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005)
- 6) Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)
- 7) Lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015)
- 8) Lag om besvärnämnden för social trygghet (1299/2006)
- 9) Lag om pension för lantbruksföretagare (1280/2006)
- 10) Patientförsäkringslag (948/2019)
- 11) Trafikförsäkringslag (460/2016)
- 12) Lag om pensionsstöd (1531/2016)
- 13) Lag om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996)
- 14) Lag om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002)

- 15) Lag om underhållsstöd (580/2008)
- 16) Lag om handikappförmåner (570/2007)
- 17) Sjukförsäkringslag (1224/2004)
- 18) Lag om allmänt bostadsbidrag (938/2014)
- 19) Lag om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007)
- 20) Militärunderstödslag (781/1993)
- 21) Lag om utkomststöd (1412/1997)
- 22) Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998)
- 23) Lag om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005)

Miljöministeriet

- 1) Miljöskyddslag (527/2014)
- 2) Naturvårdslag (9/2023)
- 3) Marktäktslag (555/1981)
- 4) Lag om skyddande av byggnadsarvet (498/2010)